

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előzetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	10 kor.	— fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.
Egy évre . . .	5	—	Fel évre . . . 5
Fel évre . . .	2	50	Negyed évre . . . 2
Negyed évre . . .	1	—	Egy óra . . . 1
Egy óra . . .	—	—	Egyesszám ára 4 fillér.

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felölős szerkesztő: **Hj. MORICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többhuzó megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A szabadelvűpárt.

Debreczen, szept. hó 17.

A király pedig megértvén, hogy súlyos bajok bántják Magyarországot, hogy a nép lelkét olyan érzelmek gyújtották lángra, melyeket eddig hű tanácsosai a szolgálatteljesítésével gondosan eltakartak előle, eljövö kö-zibünk, hogy megismerné s hogy orvosolná a mi bajainkat.

És maga elébe idézé a nemzet vezető embereit, hogy elmondanák neki, mi bántja Magyarországot, mi a nemzetnek akarata, vágya s hogy adnának neki az orvoslás nehéz munkájához bölcs tanácsokat.

A nemzet bölcsei pedig felvonulának a hívó szóra Mátyás királyunk örökébe, a budai királyi várba, melynek ablakaiból csillagvilágos éjszakákon nyugodtan vethetik aggódó tekintetüket a magyarra az ősök szellemei, háromszáz esztendő óta nem sokat háborgatják őket.

Felvonulának. Sorjában, egyenkint. Minthogy pedig a bölcsességüket, meg az őszinteségüket a legtöbben közülök otthon felejtették, a király csak nehezen érté meg sok beszédjükből, hogy a magyar nemzet óhaja az volna: a fiait ne német szóval kinozzák, de magyarul oktassák, ha katonának viszik.

Igen elkedvetlenedett pedig a király ezen a dolgon, de látva, hogy a magyar nép nagyon ragaszkodik e kívánságához, ismét csak meghallgatta a nemzet vezető embereit tanácsaik felől ebben a nehéz kérdésben.

Mit tanácsolának a nagy hazafiak, mit nem? biz az titok maradt. De hirlett, hogy volt olyan hazafi, ki az akasztófát, meg a golyót találta legjobb kivezető utnak a nehéz helyzetből.

Megértvén pedig ebből a király, hogy a mit a nép akar, a vezetői éppen nem akarják, vagy legalább is akarni nem merik, eltávozott közülünk anélkül, hogy a bajainkat orvosolta volna. És csönd lett, halálos csönd, mely ma is tart s melynek némaságában a nemzet sokat keserített, sokat gyötört szívének még mindig nyugodt dobogását hallani. . . .

Ez a krónikája a magyar nemzet legutóbbi néhány hónapjának.

Mi lesz a vége ennek a krónikának, én nem tudom. Más sem tudja. A hazai bölcsei sem tudják.

Egyet azonban tudok. Azt, hogy a szabadelvűpárt ezekben a nehéz napokban elkövette a nemzet ellen elkövethető vétkek közül a legrutabbat, az árulást.

Igen, az árulást! Megpróbálom mérlegelni a harminczhat év óta tanusított bölcs mérsékletét — ennek a pártnak — és latba vetem. Igyekszem méltányolni a következetességet — és a szabadelvűpárt javára ezt is latba vetem. Próbálom mentegezni a hiperlojalitást, mint a magyar faj királyhűségének egyik fattyuhajtását és annak a pártnak javára ezt is latba vetem és latba vetek javára az aulikus főurak hitványságától a bécsi ijesztgető lármáig mindent, mindent — és a mérleg mégis azt mutatja, csalhatatlannul, hogy a szabadelvű párt e nehéz napokban magatartásával a nemzet ellen elkövette az árulást.

Mert mi a magyar nemzet baja? Mi az a mi a hivatalnok sereget arra készíti, hogy erkölcsi támaszt adjon az ellenzék küzdelmének, holott őket az ellenzék ellen, mint ütő kártyát akarták kijátszani hirdetvén, hogy ez a párt az, mely késlelteti nyomorult helyzetükön a javítást? Mi az, a mi a földművesek ezreit zárándok utra indítá fel a fővárosba, hogy erőt, lelket öntsenek a küzdelem medrébe? Mi az, mi az ellenzék küzdelmének csodálatos erejét megadja, hogy hónapok hosszú során az leveretlenül áll? — A tudat, mely bizonyossá vált már a nép millióinak szívében, agyában, hogy gyalázatosan megvagyunk csalva, ki vagyunk játszva. Hogy a szabadságunk csak papirosra van meg, de valósággal rabszolgák vagyunk. — Hogy nemzeti szuverénitásunk, — a paritás Ausztriával mindmegannyi hazug fogalom, dajkamesék, mikkel e nemzetet altatták évtizedeken át. Hogy valójában a nyakunkon idegen hadsereg ül, melynél a magyar fiúnak Kosuth-hund a neve, Gotterhalte az imája s a fekete sárga zászlóra esküszik.

Ez a magyar nemzet baja. S mi állja útját, hogy e nagy baján segítsen? Törvényt, vagy királyhűséget szegé meg a magyar nemzet, ha azt

mondja: nem türi tovább e lealázó, visszas helyzetet s ha követeli sérelmeinek orvosolását? A törvényt nem szegi meg, hiszen sérelmeinket éppen a törvény végrehajtása orvosolná s a nemzet csak azt követeli. A királyhűséget meg nem szegi, hiszen azt a törvényt maga a király szentesítette.

És mégis, a küzdelem folyik hónapokon át törvénybiztosította jogainkért, gazdasági és politikai életünk egyik válságból a másikba esik s a küzdelem végcélja ma éppen oly távol áll, mint hónapokkal ezelőtt. Mi az a végzetes hatalom tehát, mely legszentebb jogaink érvényesítésének útját szegi? Senki és semmi más, mint a magyar parlament többsége, a szabadelvű párt.

A nap-király, XIV. Lajos mondta azt, hogy ő a Habsburg ház hatalmától nem fél, de fél a Habsburgok ugynevezett csodáitól, melyek végzetszerűen segítik ki az osztrák tehetetlenséget.

Ilyen csoda az a háromszáz esztendő óta ismétlődő tény, hogy Magyarországon mindig akad párt, mely az osztrák hatalmi tultengésnek Magyarországot rovására szolgálatában áll.

Mert Bethlen, Bocskai, Rákóczi fölkelései, mint szemetet söpörték volna ki ebből az országból az osztrák gyűlevész népséget, hogy soha az vérszopó csápjaik ide nem merte volna dugni, ha nincsen az aulikusok hada, a koncra, hatalomra mindig éhes, a vérbíróásra, a törvény értelmének elcsavarására, az osztrák-Ház szája ize szerinti magyarozatára s ha kell, a törvénytelenesre is mindig kapható labancz párt.

És amint él háromszáz esztendő óta és szövi hálóját a magyar nemzetnek, e rebellis náczióknak megfojtására a bécsi kamarilla, ugy él ma is és segíti munkáját a labanczok méltó utóda a szabadelvű párt.

Megvetésre méltó ennek a pártnak a hónapok óta húzó nagy nemzeti küzdelemben tanusított magatartása, mely, csak ismételni lehet, az árulás bélyegét viseli magán.

Nem irom le könnyelműen e szavakat. Ha a szabadelvű párt a parlamenti ellenzéknek opponálna, nem volna jogos, nem volna szabad magatartását árulásnak bélyegezni. De a szabadelvűpárt az egész nemzetnek opponál.

A debreczeni ismert határozatot

az egész országban szervezett szabad-
elvű körök egyharmadrésze lelkesen
tette magáévá. Hogy a másik két har-
madrészt még nem határozott, a Mün-
nich Aurélok s a Tisza Istvánok ellen-
akciójának köszönhető.

Az ellenzék vágya, akarata tehát
a hadsereg kérdésében, ma már az
egész nemzetnek vágya, akarata. Csak
a parlament szabadelvű pártjának aka-
rata más. Annak vezére ma is Héder-
váry graf. A vesztegetési kísérletért
elűzött miniszterelnök, kitől nemcsak
a hazafias politika, de a politikai ildo-
mosság is távol áll.

A melyik nemzetnek még a katonáját is idegen nyelven oktatják,
vezérlik és vezényelik, azt a nemzetet
semmiféle okoskodással függetlennek,
szabadnak tartani nem lehet.

A magyar nemzet szuverénitására
e legegyszerűbb, öt törvény szerint
megillető biztosítékát ellopták. A ma-
gyar nemzetnek joga van azt vissza-
kérni, ha nem adják, visszakövetelni
s ha úgy sem adják, joga van vissza-
venni azt.

És ha a magyar nemzet elég erős-
nek érzi magát arra, hogy ez egyik
legszentebb jogát visszaszerezze, a sza-
badelvűpartnak nincs joga a nemzet
akarataival ellentétbe helyezkedni, ez
akarata érvényesülését megghusítani. S
ha mégis ezt teszi, visszaél a hatal-
mával és árulást követ el.

Ezt az árulást a szabadelvűpárt
elkövette. S hogy ez árulás daczára
mire vezet majd a nemzet küzdelme,

A trombitás.

Irta: **Nusics Gy. Braniszláv.**

Szerbül fordította **Skrbics Tivadar.**

Egy, vagy két napig táboroztunk a
Ruyászváci ut baloldalán. Esős idő volt;
finom köd borította a vidéket, mely apró
tükben, hóval vegyest esett a nedves
földre.

Az ember ilyenkor majd minden pillan-
tatban nyújtózkodik s minden oldalra tekint-
get, száraz helyet keresve, a hol megpihen-
hetne.

Igy ment az egész nap. Embereim este-
felé nedves agakat hoztak, innen is, onnan
is fújtak s készen volt a tűz, a mely köré
esoportosultuk.

Az őrmester kevés szénát szerzett s
hasra fekvő elkezdett pléhserpenyőjén do-
bolni valami bolgar induló-félet.

Czakics káplár a tűz mellé tette ser-
penyőjét, kenyeret aprított bele s egy kevés
juhaggyuval főzte vacsoráját s majd a lelkét
fujta a tűzre.

Egy utolsó szakaszbeli legény az olda-
lára feküdt s a hátát fordította a tűznek,
feje pokrócczal van bepólyázva s mintha
semmi baja sem volna, azt dalolja, hogy:
„Ha én gazda volnék!“

Őt, vagy hat legény egy gazdátlan ko-
csit talált az uton, ide huzták s most azon
kaptak hajba, hogy ki alszik majd a
kocsi alatt. Alig, hogy megegyeztek, jön
az őrmester (aki észrevette, hogy a tűz el
akar aludni) s egy kereket kér tőlük tüze-
lőnek.

hogy mi lesz a krónikának vége, én
nem tudom. Senki sem tudja. A hely-
zet sivár, biztató benne csak az, hogy
300 esztendeje mindig ilyen s mi az
árulások, az osztrák Ház csodái da-
czára mégis megvagyunk.

Most még csönd van, halálos
csönd, melynek némaságában a ma-
gyar nemzet sokat keserített, sokat
gyötört szívének még mindig nyugodt
dobogását hallani.

De jusson eszökre a kiket illet,
hogy e sokat bántott nemzetnek, ha
meglánczolt karját ütésre emeli, ereje
oly fenséges, hogy annak láttán az
egész világ szabadságszerető népe resz-
ket a gyönyörtől!

Dr. Boross Lajos.

A király nem enged.

Irta: **Nessi Pál dr.**

A függetlenségi párt ismert nevű kiválóan
agilis vezető tagja a következőkben mondja
el nekünk véleményét a politikai helyzetről:

Az ország válságban van. A képviselő-
ház nem dolgozik, kormány nincs. Az ügyek
vezetésével megbízott miniszterium felhatal-
mazás nélkül utalványoz, a saját felelősségére.

Nemcsak alkotmányválság van. Válsá-
gos a helyzet az iparnak és kereskedelemnek
is. A legteljesebb bizonytalanság uralkodik
minden téren.

S ilyen szomorú viszonyok között a
hatalmas szabadelvű táborban, mely az
ország ügyeit 36 év óta viszi, nincs olyan
államférfi a kire megnyugvással nézhetnek
azon tudatban, hogy az országot kivezeti
ezen romlásnak indult és mindent romlásba
döntő állapotból.

Egy tartalékos, azt hiszem, nem a mi
századunkból való, Piroban egy csipkés-
pántlikás női ruhát talált, most ezzel ta-
karta be a fejét s a tűz mellé állt egy
lábra s ha elfáradt, lábat cserél, mint a fan
ülő kakas.

Tűzünk úgy lobog, mint a szegény
emberek tüze; este lett, lánggal világított
arcunk oly vörös, mint a parázs.

Csak a trombitás szomorkodik; azt
mondja, hogy nem fázik. Nem hiszem el,
— de más baja lesz bizonyára. Mäskülön-
ben vig ember, szöke, kicsi, kis bajsa van
— két-három szőr a száj szögletében, orra
alatt még csupasz. Arczan is van egy pár
szőr szál, azt akarná, hogy szakálnak hív-
ják. Olyan az arca ettől, mint a lelegelt
mező. Betyárosan tud a gyerek kacintani,
felebbvalói is szerették kedélyességért.

Mikor nekiállt trombitálni azt hitte az,
ember, hogy nem is ő fujja; semmit sem
trombitál rendszeren, hanem mindig tesz hozzá
és kiczifrázza a dolgot. Mikor együtt ülünk
este, előveszi trombitáját, leveszi a fuvókáját
(hogy jobban szóljon) Miliszav is előveszi a
hegedűjét és mikor az „Osztrolyánkat“ huz-
zák, tánczraperdül az ember, mintha nem
is volna bornyu a hátán.

Csak az az egy hibája volt, hogy ret-
tenetesen zavarba jött felebbvalói előtt s e
zavarból soha sem tudott kigabalyodni. Lett
legyen az a legkisebb fölfebbvaló, a ki
rákiáltott, — rögtön zavarba jött s azt sem
tudta, hogy mit beszél, hogy hová nézzen?
Egyszer odament hozzá a parancsnok s
hirtelen rákiáltott, hogy fujja a „riadót.“

Pedig az ország közvéleménye, melyet
a függetlenségi párt hazafias küzdelme fel-
ébresztett, talán még sohasem volt ily egy-
séges, mint most.

A nemzeti sérelmek orvoslását a had-
seregben még soha ily erővel, még soha
ily elszántsággal, kitartással s egy érzelme-
mel nem követelte a nemzeti közvélemény.

Mint a vízbe dobott kavics által fel-
idézett hullámgyűrűk; úgy terjedt a függet-
lenségi pártnak országgyűlési kis csoportja
által a nemzet érzelme világához intézett
felszólítást követő nemzeti felbuzdulás, a
nép mind szélesebb rétegeinek lelket magá-
val ragadta, míg végre az egész országban
elterjedve a nemzeti akaratot egységessé
tette.

Ez a nemzeti akarat immár kialakult.
Ezzel számolni kell mindenkinek. — Ezt
respektálni kötelessége még a királynak is.

Monarchikus államban a király az állami
hatalom legfőbb szerve. De ezen szerv is a
nemzetért van. Magyarországon e kívül a
király minden hatalmát a nemzetől kapta —
csak annyi hatalommal bir, a mennyit az
önként képező nemzet saját érdekébe jónak
látott reá ruházni.

Ebből látszik, hogy ezen hatalmát a
király csak annyiban és úgy gyakorolhatja
mint az nemzete érdekében van.

S ilyen körülmények között ezen elemi,
igazságok ismerete mellett vannak oly lel-
ketlen izgatók, kik nem atalják hogy az al-
kotmányos király szájába adjanak oly mon-
dást is, mivel a király azt mondotta volna:
Nem engedek, barmi történjek is!

Az ilyen embert hazaárulónak kel-
lett bélyegezni, mert a király ezt nem
mondotta, mert a király ezt nem mond-
hatta.

Királyunk, ki 1867 óta a legnagyobb
lelküismeretességgel igyekszik alkotmányos
uralkodói kötelességét teljesíteni, a kit egész
Európa tisztel, mint népének érdekeit szí-
vén hordó uralkodó — nem mondhatja

zavarba jött szegény, elkezdte a trombitát
igazgatni, s a „riadó“ helyett az „Osztro-
lyánkat“ (a kőlo egyik neve) fujta el. Ilyen
volt szegény!

Czakics folyton kínálgatta:

— Gyere Miladine „poparát“ (pépfélet)
enni!

— Nem kell, — felelt ő, ezt a „nem
kell“ is nagy nehezen nyögte ki, mintha
maga sem tudná: kell-e neki vagy sem?

A tűz is kialvófélben volt már, a kerék
utolsó küllőjét rakták rá, a káplár is bele-
fáradt az indulóba, a feje alá tette a serpe-
nyőt, megfordult s elkezdett hortyogni, Cza-
kics is kinyalta már a serpenyőt, aztán félre
tette, fejét a káplár lábára támasztotta és
behunyta szemét. Az utolsó szakaszbeli már
régén megszűnt dalolni, s még jobban a
fejére huzta a pokróczot; a szoknyás is
eltűnt valamerre, a kocsi alatt lévőök is el-
hallgattak, nem veszekednek már — talán
mindegyikük kapott helyet; mindnyájan
aluszak — már a hogy a mezőn téli időben
és folytonos „készenlétben“ aludni lehet.

Magam maradtam, körülnéztem. nem
találnék-e valamit, a mit fejem alá tehetnék.

A trombitás sem feküdt még le; a
tűzhöz jött s leült mellém, de előbb a Cza-
kics szemébe nézett s csak azután szólt
hozzám:

— Káplár, olvasd el ezt a levelet, már
három napja, hogy kaptam, s nincs aki
elolvassá.

Megnéztem a tüzet: már-már kialudt,
csak egy üszök maradt, de az is alig-alig ég.

— Hát ad ide Miladine, elolvasom!

azt, hogy nem törődik azzal, bármi történjék is.

Ez csak lelketlen izgatók műve kiknek érdekében van konkolyt hinteni a nemzet és királya közé, hogy így alkalmuk legyen a zavarosban halászni s a nagy békitő szerepre vállalkozni.

Eszembe jutottak fentiek midőn Bihar-megye levegőjét szívom s midőn hallom, hogy a szabadelvű párt holnap értekezletet tart, mely alkalommal a debreczeni szabadelvűek hazafias szellemű átiratával foglalkozni.

Hiszem, remélem, hogy Bihar-megye szabadelvűpártja nem akar és nem fog kevésbé hazafias lenni, mint a debreczeni szabadelvűpárt, hanem egy lélekkel, egy érzellemmel fog csatlakozni a megindult győzelem felé ellenállhatatlanul hullámozó mozgalomhoz, mely a hadsereg magyarságának kérdését immár a nemzet becsület ügyévé tette!

A ki ezen mozgalomhoz csatlakozik, legyen az akármilyen parányi ember, kötelességét teljesíti, melylyel hazája, nemzete, családja s önmaga iránt tartozik, — a ki ezen mozgalomnak útját állja, vagy útját állani akarja, — az áruló!

Néhány sor a történelemből.

Az osztrák lapok tüzet okádnak újból reánk. A rebeliis Kossuth-kutyákra, a lázadó Rákóczi-fajra szörnyen fenekednek. Hogy mily alávaló módon hazudnak, ime néhány sor a történelemből czáfolatul:

„Habsburgi Rudolf, a mai dina z fia megalapítója 1278-ban Morva-mellékén csak 10.000 emberével állt szembe vetélytársa: Ottokár cseh

fejedelem 30.000 elszánt, bátor harczosával. Kun László magyar király 40000 főnyi hada késő éjjelig harczolt a helyüket bátran megálló csehek ellenében. Ottokár holtteste felett halmekek képződtek az elesett, levágott csehekből. Habsburgi Rudolfnak a magyar segély trónt és koronát juttatott. Magyar segély nélkül az a 30000 elszánt cs h vitéz azt a 10000 svábot früstökre fölemésztette volna.

Az apja után mellőzött Habsburgi Albertet III. Endrénk magyar segélylyel helyezte vissza Rudolf trónjába, tehát a Habsburg család hatalmának a Közép-Duna mellett megalapítója és biztosítója a magyar nemzet volt.

Persze midőn a Habsburgok a magyar királyi tróntis elnyerték, mind ezek felejtve lőnnek. Mit szenvedett nemzetünk Mária Terézia koráig, erről a történelem véresen tanuskodik. Ekkor tűnt ki a két századon át gyötört, kinzott és tüzzel-vassal irtott magyar nemzetnek rebellis, lázadó, hálátlán (?) természete.

Nemcsak hét ellenség támadta meg Mária Terézia trónját, hanem született alattvalói is: a kegyelt osztrákok Linzben kezét nyalták Bajor Károlynak, a királynő legveszedelme-sebb ellenségének, a pragmatica sanctio elismerését megtagadónak és az alkotmányától, törvényeitől megfosztott magyar 100.000 harczossal sietett a harczterre és megmentette a Habsburgok uralmát.

Hát erre is a feledékenység leple borult. A francia forradalmi eszmékből megriadt Habsburgi Ferencz a badai Vermezön az egri vén hóhérral (1795.) üttette le a magyar Jakobinusok fejeit. Siri csend, minő a temetőben uralkodik, nehezedett a nemzetre. Szabadság, egyenlőség és testvériség eszméinek hirdetői nyirkos börtönökbe hurczoltattak. Es pár évre rá a hadak nagymestere, Európa nemzeteinek legyőzője; Nagy Napoleon ezt írta (1809.) a magyarnak: Akarom, hogy szabad nemzet legyetek! Gyülekeztek Rákos mezejére és válasszátok magatoknak oly királyt, kit nem megvesztegetett miniszterek igazgatnak. Mi történt? A századokon át félreismert bilincsekkel kinzott magyar, Rákos mezeje helyett Győr felé vágatott fegyverrel kezében, az európai trónokat felforgató hatalmas ellen, hogy védje a Habsburgok trónját... Napoleon azt mondta a győri csata után a magyarra: kutyahűség, szolgahűség!

És még mindig akad olyan szemtelen osztrák bérencz-lap, amely hűtlenséggel meri vádolni a magyart.

NAPI HIREK.

Kossuth lakoma.

Igen sikerültnek ígérkezik az a lakoma, melyet a helybeli függetlenségi kör f. hó 19-én este rendez Törő

Mért nem szóltál előbb, mikor még lángolt a tűz.

— Tudod, — kérdé — már szóltam volna, neked szóltam volna, de... a káplár még nem aludt.

— Hazulról kaptad?

— Hazulról... a faluból; házunkban senki sem tud írni, én sem tudok, hanem persze a faluból jött!

— Talán a tyáta (kántor) írta?

— Hát... a „tyáta“, — aztán újra megnézte a káplár arcát, hogy meggyőződjék: vajjon tényleg alszik-e? — de lehet, hogy nem is a „tyáta“ írta, tudod, a Jéla-néne Milenko fia is tud írni, — aztán bizalmasabb lett — tudod, ez a levél nem épen hazulról jött, a Jéla-néni Milenkója írta.

— Hát add ide, hadd olvassam e, mig ez a tűz el nem alszik.

A szemembe nézett, felgombolta a zubbonyát s kebléből piszkos levelet vett elő, már át akarta adni, midőn a káplár megfordult — talán kemény volt neki az a pléhtányér — s morgott valamit s Miladin ijedten kapta vissza a levelet; a káplár újra hortyogni kezdett, ő pedig végre odaadta a levelet, melyet figyelemmel bontottam fel.

Harmadszor is megnézte Czákics káplárt, sőt azt a pokrócz alatt fekvőt is megnézte, aztán halk hangon szólt hozzám:

— Olvass hát, kérlek!

De a tűznek nyoma sem volt már, csak az az utolsó üszök pislogott még a fekete hamuban. Kezébe és a levélhez emelte, aztán teljes erejéből fujni kezdett,

ugy, hogy a támadt világosságnál olvashattam:

„Kedves Miladinom! Üdvözöllek én, az anyád és az apád az én anyám és Milenko is, a ki ezt a levelet írja és Bogoszáz is; tudd meg, hogy hál' Istennek egészségben vagyunk mindnyájan s hogy neked is ezt kívánjuk; adja Isten, legy jó egészségben. Anyád... „

Az üszök elhalványodott s Miladin még jobban kezdte fujni s újra világosság lett, úgy hogy annyira amennyire mégis láthattam a betűket s folytathattam az olvasást:

„Gondoskodik, jó-e a lábravalód és hogy megkaptad-e a kilencz garast, a mit a bíró Zsivkója vitt hozzád, hogy legyen apró pénzed. Miladinom! Még azt akarom mondani, hogy Kóle, a korcsáros fia hazajött a seregből és: „Az üszök teljesen kialudt és hiába fujta Miladin, nem segített rajta.

— Nem láttad mi áll ott tovább? Kérdé reszkető hangon.

— Nem: semmit sem!

Átvette a levelet s visszadugta keblébe, egy szót sem szólt hozzám, hanem csak hallgatott.

— Hát rokonod-e a Kóle? Kérdém, midőn láttam, hogy ez győtri.

— Rokonom, hogy is ne. Visszatért a katonaságból, persze, mikor a korcsárjukban a bíró is, meg a kántor is ingyen iszik...!

Az, a ki a pokrócz alatt feküdt, egyszerre csak felkiáltott: jaj! Megkérdeztem, hogy mi a baja? De ő csak tovább hortyogott — talán csunyát álmodott. A káplár is

megmozdult és Czákics feje a földre esett, de ő így is tovább aludt s álmában mesélt valamit.

— Hát ez a Milenkó, a ki ír, rokonod-e?

— Hát... csak ugy. Tudod szomszédok vagyunk; aztán nővére is van. Az öregeink is jól élnek egymással, anyám és az ő anyja már régóta komámasszonyozzák egymást, apáink is; együtt járunk a kólóba. Itt van ni! most írja, hogy Kóle visszatért a háborúból, vissza bizony! ez is igazság; ha az én apám korcsáros volna, én is visszamehetnék most. Mindezt bizalmasan mondta, aztán lélekzetet vett, amit a trombitálás előtt elhallgatott; sokáig hallgatott, de én sem kérdeztem tőle semmit.

— Csak azt láttad volna: mi van tovább a levélben, mert tudod: a korcsáros is szeretné, ha Sztáka lenne a menyé; aztán. Itt megint elhallgatott. Én meg hozzátámasztottam a fejemet a Czákics hátához és elkezdtem szundikalni.

Azt hiszem, még ezután is beszélt Miladin, de nem hallgattam oda, mert elaludtam.

Midőn reggel felébredtünk, sehol sem találtuk Miladint! Nincs itt; nincs ott egész nap; eszembe jutott rögtön a levél és az a bizonyos Kóle, akinek az apjánál a bíró ingyen iszik és már aggódni kezdtem Miladin miatt.

Másnap sem találták sehol, harmadnap sem, el sem jött, mig a háboru tartott.

Rab most a szegény trombitás; három évet kapott azért, mert megfeledkezett kötelességéről és engedély nélkül szökött haza.

Imre vendéglőjében Kossuth Lajos 101. születési évfordulója emlékére. A kör helyiségében kitett aláírási iven számosan jelentkeztek úgy a polgárság, mint városunk vezető férfiai sorából is. A lakoma este 7 órakor kezdődik. — Az ezüst kupából ez alkalommal Kiss Albert lelkész, a kör választmányi tagja fog áldomást inni. Aláírásokat még mindig elfogad az elnökség.

A Csokonai kör és a Komáromi ház megjelölése.

A Csokonai-kör egy újabb művészi emléktáblával fogja a disziteni Debreczen utcáit. A jövő hó folyamán megjelöli a komáromi házat, azt az épületet, mely a Rákóczi korszakban s kivált a szatmári béke létesítése idejében oly nevezetes szerepet játszott. Az emléktáblát Tóth András szobrász készíti azon tervrajz szerint, melyet a Csokonai-kör választmánya már régebben elfogadott és a mely Thaly Kálmánnak is megnyerte a tetszését. Az emléktábla egyik oldalán zászlaját lehajtó viharozott kurucz vitézt ábrázol; másik oldalán hadi jelvények láthatók. Az emléktábla leplezését a Csokonai kör bizottsága f. évi okt. 25-re tűzte ki, a mely alkalommal Géresi Kálmán elnök mond ünnepi beszédet ugyanakkorra Zoltai Lajos városi levéltáros megírja a Komáromi-ház történetét s ezt a kör külön füzetben ki is fogja adni.

Tűz a Szlv utcában.

A múlt éjjel kevéssel éjfél előtt tűz ütött ki a Szlv utcában, melynek két nádas ház, a 8-ik és 10-ik számú lett áldozata. A kisse későn értesített tűzoltóság Morvay Sötér h. parancsnok vezetésével azonnal kivonult, és sikerült is a tűz továbbterjedését megátalni. Derék munka után csak két óra felé vonulhattak tűzoltóink, természetesen őrsg hátrahagyásával a lakanyájukba.

Barabás-Renté.

A P. Naplóból olvassuk:

Az osztrak sajtó állandó heves támadásai következtében a külföld, amely sajnos, csak német lapokból értesül a mi viszonyainkról — a hazai német sajtó pedig semmivel sem marad mögötte az osztráknak, — nem valami jó véleménnyel van mirőlünk. Ennek a hatása első sorban a tőzsdén mutatkozik, ahol az utóbbi napokban a magyar koronajáradék tudvalevően nagyon visszament. De a külföldi piac különösen a magyar záloglevelek visszaküldésével tünteti ki a m a g y a r o k iránt való eilenszenvét és szinte teleteljes megjegyezniünk, hogy Ausztria mindenek előtt jár. Csak az utóbbi hetekben négy millió korona értékben küldtek vissza magyar zálogleveleket az egyes bankokhoz, ma pedig egy kedélyes német bank a következő megjegyzéssel küldött vissza egyik fővárosi előkelő pénzintézethez nagymennyiségű magyar papirokat:

— Barabás-Renté können wir nicht brauchen.

A külföld tehát már Barabás- meg Kossuth-bankokról beszél.

Közszemlére kitett költségvetés.

Debreczen szab. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy a város házi pénztárának és az általa kezelt különféle alapoknak az 1904-ik évre

egybeállított költség előirányzata a város számvevői hivatalánál mai naptól kezdődő 15 napi közszemlére kitétetett. Ezen körülményről a város adózó lakossága oly felhívással értesítettik, hogy ezen költség előirányzati munkát a számvevői hivatalnál hivatalos órák alatt megtekinthető és az az ellen irányuló esetleges észrevételek írásban a törvényhatósági bizottsági közgyűlést megelőző 5 nappal a városi Tanácshoz beadandók. Debreczen, 1903. szeptember 14. A Városi Tanács.

A hadtestparancsnok és a pincér.

Schwitzer Lajos temesvári hadtestparancsnok esütörtökön Aradon időzött. E napon volt tudvalevően az évfordulója annak, hogy Erzsébet királynét meggyilkolták. A gyász jeléül a hivatalos épületeken fekete lobogó lengett, ami roppant feltűnt a hadtestparancsnoknak. Délután egyik kávéház teraszán ült Schwitzer Lehmann Vincze arad tábornokkal. Egyszer csak odaszólítja magához az egyik pincért a hadtestparancsnok és németül kérdezi: — Mondja kérem, mit jelent az a fekete zászló?

A pincér, aki úgy állott a kérdésre, mint egy eleven kérdőjel, sietve válaszolt:

— Erzsébet királyné halálának évfordulója van ma.

A hadtestparancsnok mosolyogva elfordult s így szólt az aradi tábornokhoz:

— No, most ugyanesak blamiroztam magamat...

A Csokonai-kör kassai útja.

A Csokonai-kör kassai kirándulására városunk legelőkelőbb köreiből jelentkeztek eddigelé több mint 30-an. A kiránduló társaságnak az üzletvezetőség külön kocsit bocsát rendelkezésére, melyet Szerencsen minden valószínűség szerint hozzácsatolnak a gyorsvonathoz. Kassán nagy érdeklődéssel és szíves vendégszeretettel várják a Csokonai kör kiránduló társaságát. — A fogadtatásban és elszállásolásban nemcsak a kiállítási bizottság, hanem a kassai Kazinczy-kör is közreműködik. A kiránduló társaság tagjait ez uton is felkéri a Csokonai kör titkára, hogy szombaton délután már fél 4 órakor gyülekezzenek a pályaudvaron.

Iparos bál.

Balmazújvárosból írják: Folyó hó 13-án a balmazújvárosi iparos ifjuság a polgári kör termében az átutazó iparos segédek szállója javára zártkörű táncmulatságot rendezett, melyen a helybeli intelligencia és az iparos családok legjava résztvett és fesztelen jó kedvvel mulattak. A fenti cél javára 33 korona felesleg maradt. Felülfizettek: Pápay Lajos plébános 1 kor., dr. Forrai Péter 1 kor., Stark Izidor 4 kor., id. Sarkady Gyula 1 kor., új. Sarkady Gyula 40 fil., Bartók István 40 fil., Deme József 40 fillért.

Megvadult lovak.

Tegnap délelőtt Kovács József, Szabó Mihály hentes kocsisa, a Rózsaterén pár pillanatra magára hagyta a rá bízott szezret, mely elé két ló volt fogva. A lovak valamitől megbokrosodva, végig vágattak a Rózsaterén, majd a Piaczon egész a vasu-

tig s ismét vissza, a Péterfián és a Rákóczi utcán, közbe feldöntöttek egy sátrat, kitörtek egy fat és a Rákóczi utcán elütöttek egy Teremi Juliska nevű leányt, kit karján, lábán és fejen súlyos sérülésekkel szállítottak lakására. A kimerült lovakat végre a közönség fékezte meg, a kocsis ellen pedig a rendőrség megindította a vizsgálatot.

A száj és körömfájás

az V-ik kerületben is megszűnt, a feloldás iránt ma megtételezett az intézkedés. Tehát Debreczen szabad, mert most már egy körzetében sincs a fenti járvány.

Epizód a királygyakorlatokról.

A temesújfalusi királygyakorlatokról számos epizód forog közszájon, amelyek csak most jöttek nyilvánosságra, hogy katonák visszatértek állomáshelyükre. Temesvárról írják nekünk, hogy mikor Ferencz Ferdinánd lefuvatta a nagy gyakorlatokat, az egyes csapatok lassu egymásutánban vonultak a táborba. Jóval a csapatok mögött lépdelt büszkén egy gyalogos tüzérszaksz, amelyet egy magyar fiu vezényelt. Utjuk egy domboldal mellett vezetett el, ahol a generálisok tanácskoztak, Beck tábornaggyal az élükön. Mikor a mi tüzemesterünk meglátja a generálisokat, harsány hangon elkiáltja magát magyarul: „Szakasz, jobbra nézz!” Báró Becket nagyon meglepte a dolog és megparancsolta a tüzemester századparancsnokának, hogy idézze ki halgatásra a magyarul vezénylő tüzemestert, akinek egyebekben nem lett semmi bántódása, mert Beck azt mondta: „Ne büntesse meg a subanczot, mert igazán jól hangzott a szájából a magyar vezényszó.”

A gazda közönség figyelmébe.

Szomorú jelentés érkezett a Hortobágyról. — Elsült a legelő, a mire vonatkozólag a polgármesteri hivatal ezeket írja: Értesítetik a jószágtartó gazdaközönség annál fogva, hogy miután a hortobágyi pusztán a legelő ez idő szerint annyira roszt, hogy ott, különösen a növendék csikók és koros lovak az éhen elhullásnak vannak kitéve, a jószágoknak mielőbbi elhajtását eszközölje.

Mikor lesz az országos vásár.

A városi tanács az e hóban tartandó Dienes napi országos vásár napjait az izraelita ünnepek miatt megváltoztatta, miről a következő hirdetésben értesíti az érdekelteket: Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tételik, hogy a f. évi Dienes napi országos vásár a közbejött izraelita ünnepek miatt a következő napokon tartatik meg: 1903 szept. 28. 29. 30. Hétfő, Kedd, Szerda bór, gyapju, méz, dió stb. továbbá toll, iparczikkek, gabona és te ményvásár. 1903. okt. 2. péntek juhvásár. 3-4. Szombat, vasárnap sertésvásár. 4-5. Vasárnap, hétfő lóvásár. 5-6. Hétfő, kedd, baromvásár. Debreczen, 1903. szept. 3. Városi tanács.

Mibe kerül a fegyveres béke?

Az egyes hadseregek fönntartásának költségei a következők: Oroszország hadserege 712,500.009 koronába kerül, Németországé 675 millió koronába, Franciaországé 650 millió koronába, Angolországé 450 millió koronába, Magyarország és

Ausztriáé 432.500.000 koronába, Olaszországé 267.250.000 koronába. A hat nagyhatalom évenként összesen négy milliárd 230 millió koronát költ a hadseregre. Az orosz katona eltartása a legolcsóbb. Évenként 775 $\frac{1}{2}$ koronába, a német katona 1162 koronába, a magyar katona 1175 koronába, az olasz katona 1535 koronába, az angol katona 2045 koronába, a francia pedig 1633 koronába kerül. Oroszországban minden lakosra hat korona, Németországban tizenhárom, Magyarországon tiz, Olaszországban körülbelül kilencz, Franciaországban tizenhatsz, Angolországban pedig tizenkét kor. hadiköltség esik béke idején.

Aki nem kell főparancsnoknak.

Lnyevicza Nikodém csak hadnagyká volt, de tiz generálisba sem szorult annyira, ami ebből a szerencsétlen véget ért legénykéből kellemetlenkedett. Csak eltűrték a szerb tisztet, hogy hadnagyi uniformisban legyen meg valakiben egy generális nagyképűsége, de azt, hogy ennek a kötekedő ifjú urnak a tábornoki egyenruha komoly és a katonai fegyelem által szentesített jogot adjon, azt már egy kissé sóknak tartották. És nem használt itt a legfőbb szerb hadur, nak, szegény Sándor királynak az akaratafeleségének minden toporzékolása sem. Nem-hogy trónörökös nem lehetett Nikodémből, a nagy ivások harcosságából, de generális sem hiába volt a király sógora. Azután következett egy irtóztató éjszaka: Nikodéből hadnagy sem lett többé...

— Dolgozzék, katonáskodjék, komolyan vegye a munkáját, a ki haladni akar a ranglétrán! — mondták és mondják a szerb tisztet. Ami nem sikerült Sándornak, hogy nagy csapattest vallja parancsolójának, aki fiatal, érdemtelen arra, még ha fenség is: nem sikerül az Péternek sem. Az öccsét, Arzén herceget ki akarta most nevezettni a szerb hadsereg generálisává, de az összeesküvő tisztet lehetetlenné tették a legfőbb hadurnak ez az akaratát: kijelentvén, hogy aki Oroszországban csak kapitány volt, Arzén herceg, nem lehet az Szerbia hadseregének főparancsnoka. Ők nem tükrik: tehát nem lesz. És nem is lesz. A legfőbb szerb hadur is azt mondja immár. Mert ismeri az 1903. június 11-iki éjszaka történetét.

A Petőfi dalkör

A következők közlésére kértek fel minket: Meghívó a „Petőfi dalkör“ választmányának a debr. I. tak. pénztár dísztermében (Kossuth u. 3. sz. II. emelet) 1903. év szeptember hó 19. napján szombaton d. u. pont 6 órakor tartandó ülésére. Tárnyak: 1. A örökösök tagok memoranduma. 2. Helyiség kérdése. 3. Egy vidéki városban rendezendő hangverseny ügye. 4. Elnöki jelentések, tagsági és folyó ügyek. Komlóssy Arthur, elnök.

Stone Alex bankirodáját

Széchenyi-u. 19 sz. alá (bejárat Simouffy-u. 20.) helyezte át. **Törlesztés** és mindenféle kölcsönökét legelőnyösebben eszközöl

Olvasóink figyelmébe

ajánljuk, hogy színehagyott, avagy pecsétes, elpiszkolódott ruháikat olcsó árak mellett Kocz Józsefnél festessék és tisztíttassák. Füzlet Batthányi-u. 2. sz. a. Műhely Vár-u. 7. sz. zenede során.

Popper Dávidné

okleveles szülésznő lakása Debreczen, Hatvan utca 31 sz. az udvarban.

Távirat.

Hadi parancs.

— Telefon tudósítás. —

Ő felsége a király ma bocsátotta ki hadiparancsát a hadgyakorlatok után, dicsé-riáddal van az tele a hadsereg iránt, legmagasabb elismeréssel adózik a hadseregnek szilárd és magas feladatainak pontos teljesítéséért végül pedig mint legfőbb hadur tudára adja ő felsége a hadseregnek, hogy sohasem fogja megengedni, miszerint, a hadseregben a jó egyetértés meglazittassék; akarja hogy a monarchia mindkét részére teljesített hű szolgálat továbbra is egy erős kapocs maradjon.

A függetlenségi pártban ezen legfőbb hadiparancs óriási consternációt idézett elő, mert szerintök ez azt je enti, hogy a nemzeti kedvezményekről legfelsőbb helyen még csak hallani sem akarnak. Az országgyűlés egybehívását e hó 23-ára sürgetni fogják.

A német császár Bécsben.

— Telefon tudósítás. —

A német császár holnap reggel Bécsbe érkezik, fogadtatására roppant előkészületek történnek, Bécs város fényárban uszik.

Háboru előtt.

Ahhoz a belső politikai válsághoz, a mely oly régóta hiába várja a belső megoldást, most még háborus hírek is járulnak. A macedóniai bandák garázdálkodása annyira kielestette a helyzetet Törökország és Bulgária között, hogy a háboru szinte elkerülhetetlen, mi a nagyhatalmak és első sorban a Monarchia beleavatkozását vonná maga után.

A készülődés mindenfelé lázasan folyik. A pólai kikötőben lázasan szerelik föl a páncélos hajókat, hogy adott jelre a török vizekre mehessenek. Néhány nagyhatalom hajója már ott uszik és így igen valószínű, hogy az osztrák-magyar monarchia sem fog kimaradni a koncertből.

Minden jel arra mutat, hogy a keleti kérdés ezuttal kijutott a diplomáciai burókból a valóság világába, sőt nem lehetetlen, hogy a háboru terére. Oroszország minden mozdulata arra vall, hogy számol ezzel az eshetőséggel.

A táviratok szerint egy hajórajja már a tüzfészek környékén czirkál, hogy kikémlelje, hol lehetne leggyorsabban partra szállítani a katonákat. Odesszában egy dandar minden perczen hajóra szállhat, a muziczió és egyéb podgyász már be is van rakva a hajókra. Az odesszai vartüzérség és az ocsakovi három vartüzér-zászlóalj egész fölszerelése már hajón van, s egy hajóraj Tendra szigete előtt örködik, hogy Ocsakovban a katonaságot azonnal hajóra lehessen szállítani. A varsói, kievi, kharkovi, vilnai és odesszai hadtestek állandó készenletben vannak, s a kincstári gyárak lázasan dolgoznak ezer darab uj gyorstüzelő ágyun.

Ime a háboru előre vetett árnyéka. Hozzávehetjük azt is, hogy Ferdinánd fejedelem egy bizalmas embere járja az európai udvarokat, hogy előkészítse azokat minden eshetőségre. Közben a macedon bandák garázdálkodnak, gyilkolnak, a bolgár közvé-

lemény viharosan követeli a harezot, a török kormány pedig lassan-lassan összevonja a hadseregét és egy-egy ezredét sakk-figuraként tolja előre.

Izgalom a hadseregben.

— A kiszolgált katonák lázongása. —

Kettős strázsák alnak a kaszárnyák kapuiban; a kurta vas és a sötét áristom most nemesak a rend és fegyelem fenntartására való, hanem arra is, hogy a titkokat őrizze. Mert most van titkolni való bőven. Az elkeseredés, mely a harmadik évüket leszoigált katonákat fogva tartja, oly nagy, hogy mindennap izgalmas jelenetekben jut kifejezésre.

Ma ismét Sopronból érkezett véres szenzáció híre. Ma összeütközés volt állítólag tartalékosok és tényleges szolgálatban álló katonák között. Megfenyegettek — e hírek szerint — egy századost; nyolcvannál több lázadó katonát elfogtak; a börtönök hirtelen megteltek és számtalan katona megszökött. Mi igaz, mi nem ezekből a hírekből, azt lehetetlen ellenőrizni, még kevésbé lehet megállapítani. Katonák czafoznak és titkolóznak,

Akár igaz, akár nem: bizonyos, hogy mindez súlyos jelentőségű szimptoma. Hogy ilyen híresztelések egymásután keletkezhetnek, azt világosan bizonyítja, milyen szélsőségig elkeseredett a hangulat a kaszárnyákban. Okulhat belőlük a hadvezetőség és idejében gondoskodhatik a katonák sérelme orvoslásáról. Mert a rendes mediczina, a börtön és kurta vas ugyan veszedelmes most, a mikor puskaporos a kaszárnyák levegője.

Bécsbe is zavarognak már a katonák. A császárvárosban. A legfőbb hadur és a legfőbb katonai parancsnokságok székhelyen. Nem engedetlenkednek nyilvánosan — ne is adja Isten, hogy idáig jöjjön a dolog — de elég hangosan es érthetően nyilvánítják elégedetlenségüket. Kijelentik, hogy október elseje után nem szolgálnak tovább. — Jó kívánságaikról biztosítják a hadügyminisztert és a magyar kormányt, azonközben pedig földhöz verik a csákoikat. Sopronban még keservesebb is az állapot. Ott a katonai parancsnokok alakait is beverik, a kik pedig tisztára ártatlanok ebben a dologban. S még a soproniaknál is tovább mennek a trieszti katonák, s nem lehet tudni, hogy jövő hó elsején nem e lesz sokkal komolyabb a zavar.

A hadügyminiszter ur, a ki felelős s Beck tábornoszernagy ur, a ki nem felelős s a császár után a legnagyobb hatalom, és Paar főhadsegéd ur, aki szintén nem felelős, de Magyarországnak csak olyan engesztelhetlen jóbarátja, mint az a másik kettő: így egymáshoz illő bármásban bevitték a hadseregbe szerencsésen a politikát. Hatvanhét óta érthetetlen szentírás gyanánt hirdették a különben egészen okos tanítást, hogy a hadseregnek politizálnia nem szabad, most egyszerre pedig ugy találtak jónak, ha beavatják a bakát a magasabb államkormányzati tudomány titkaiba. — Megmutatták a legénységnek a magyar függetlenségi párt torzonborz alakjait, ime, nézzétek fiuk, azok ott ati ellenségeitek. Gyűlöljétek őket. A fiuk pedig tudják jól, hogy nem Lengyel Zoltán szokott sorozni, nem is Kubik Béla, hanem a katonai komissziók. Azt is tudják, hogy nem a fentnevezett urak tartják benn őket október után, s azoktól mehetnek nyugodtan haza akár előbb is. És meglátták ime ellenségeiket. S meg kell adni, hogy van valami fenyegető a mágtartásokban.

Olvassuk a „Karikás“ élelzetet.

Igyunk

Avas-ujfalusi „Oroszlán“ természetes égvényes savanyu gyógyvizet, üvegenként 12 fill. Kapható kizárólag a Schwarcz-féle dohánytözsében. Piacz u. 29. szám, a városházzal szemben.

Egy verselőnek.

Mit? te költész? irsz halomra?
S ide küldöd bírálatra? —
No hadd lássam . . .
Jaj te, jaj te!
Rosz úton jársz, édes társam.

Mit akarsz te a pusztával?
Gemes kuttal? délibákkal? . . .
Orrod tőle . . .
Kinnehetsz, de
Ne duruzsolj zöld mezőbe.

Tanulj tinó, tanulj rendet!
S kaszálni ha támad kedved,
A kaszadát
Máskor széna —
Buzájába nehogy vágjad!

Tisza-Duna köze, tája,
S rajta pásztor a bundára
Lehasalva,
Az már egyszer
A Petőfi birodalma. —

Ugyde — mondod — ő másról is,
Ira ő a hazáról is . . .
Mindegy, mfindegy!
Holmi kába
Lurgikába' nem kell hinned.

Igy tanított engem' egyszer,
Egy „sub rosz“ kritikaszter,
A nagy okhecz;
S megfogad' am, —
Hát fogadd meg, te is, jobb lesz.

A Hortobágy hasznosításáról.

A debreczeni gazdasági egyesület szeptember hó 6-án a városház kistanácssterében tartott rendkívüli közgyűlésén az egyesületi tagok szokatlan nagy számban jelentek meg. Az elnök előterjeszti, hogy Debreczen szab. kir. város törvényhatósági bizottsági közgyűlés megbizta a Debreczeni Gazdasági Egyesületet, miként a Hortobágy pusztá hasznosítása kérdésében javaslatot terjesszen be.

Ezen javaslat az elnökség által elkészítettén — az a titkár által következőkben terjesztett elő:

Tekintetes Városi Tanács!

Az 1902. évi 9983/1902. szám alatti tanácsi határozattal egyesületünk felhivatott, hogy a Hortobágy pusztá jövedelmezőbbé tétele ügyében Debreczen szab. kir. város törvényhatósági bizottsági közgyűlésének 135/8319—1901. bkgy. számú határozatához képest, véleményét terjessze be.

Egyesületünk ezen nagy fontosságú ügyet f. 1903. évi szeptember hó 6-án tar-

tott rendkívüli közgyűlésében tárgyalta és egyhangulag hozott határozattal azon javaslatot terjeszti elő a tek. Városi Tanács, illetve a tek. törvényhatósági bizottsági közgyűléshez, miszerint: a „Hortobágyi közlegelő föld továbbra is a mostani osztatlan egészében és csakis jószágtenyésztés céljaira használtassék.“

A legelőbérnek a mostani összegnél magasabbra emelését egyesületünk nem javasolja, mert a legelőbér ma is magas és annak emelése a kihajtott jószág létszám apadását idézné elő s a befolyandó legelőbér a mai összegben is alul szállana.

Javasolja továbbá a legeltetési szabályrendeletnek az 1894. évi XII. t.-czikk rendelkezéséhez képest mielőbbi átalakítását s az erre vonatkozó tervezeteket beterjeszti.

Javasolja a legeltetési jog gyakorlásának a legszigorubb ellenőrzését.

Azon terv ellen, hogy a hortobágyi közlegelő föld területéből egy nagyobb mennyiség például 10.000 hold kiszakítottassék és az művelés alá vétel által, illetve hasznosítás adás által értékesítettessék: a gazdasági egyesület határozottan tiltakozik.

A debreczeni gazdasági egyesület a midőn a Hortobágy hasznosítás ügyében véleményt nyilvánít, bár Debreczen város gazdálkodó polgárai érdekeiben látszik is állást foglalni, valójában Debreczen város összes polgárai érdekét szolgálja.

Debreczen mezőgazdasága ösidőktől fogva a Hortobágyi legelőn és az erdősegi kaszálókon nyugszik s polgárai jólétének szilárd alapja: virágzó jószágtenyésztése volt minden időben.

Az erdősegi legeltetés az erdőtvény által ma már szűk térre van szorítva — és ha a hortobágyi legeltetési rendszer is alapjában megrendítették s a hortobágyi közlegelőből 10.000 hold jobbminőségű föld elvonatik, a terméketlen részek után fennmaradó 25—26.000 hold gyenge minőségű földön az állattartás és állattenyésztés lehetlenné fog tétetni s halálos csapás méretű az állattenyésztésre s Debreczen város gazdaközönségének anyagi romlása fog következni.

A midőn egyesületünk ezen 10.000 hold föld kiszakítása ellen — négyezer gazda érdekei megvédése végett tiltakozó szavát felemeli, teszi ezt nem csupán osztály érdekből, hanem országos érdekből is.

Szomorú példait tárja elének a statistica annak, hogy a mely községek közös legelő földjeiket elosztották, ott a jószág-tenyésztés megszűnt s jövedelmi forrásul többé nem szolgál.

Sötét aggodalommal néz ma minden magyar gazda a jövő elé: a súlyos gazdasági helyzet s a gazdasági válság az ősi föld elvesztésével fenyegeti, a szociális törekvés a munkás kezek segítő erejét készül tőle eragadni.

A letűnt századok zivatarai között minden veszélyekből kivezette Debreczen polgárságát a bölcs körültekintés és kölesönös jóakarát; szilárd hitünk, hogy a Hortobágy pusztá hasznosításának nehéz kérdésének megoldásánál is ez leend a vezér szövétnék.

Debreczen, 1903. szept. hó 6.
a debreczeni gazdasági egyesület nevében:

Rácz Lajos,
titkár.

Rickl Antal,
elnök.

A közgyűlés az előterjesztett javasla-

tot, mint a debreczeni gazdasági egyesületnek a hortobágyi legelő kérdésében már az 1896. év márczius hó 22-én tartott gyűlésében kimondott és nyilvánosságra is hozott álláspontjának mindenekben megfelelő: egyhangulag elfogadja és annak Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsági közgyűléséhez beterjesztését elrendeli

r.

A tetszhalál.

(Uj megfigyelések.)

Sokat irtak már az emberi életműködés időnkint való fennakadásáról, ami órákig, sőt napokig tartó testmerevségeket, az úgynevezett tetszhalált idézi elő. Ezek olyan helyzetek, amelyekben az életműködés a külső feltételek elvonása következtében annyira csökken, hogy látszólag egészen ki-aludtnak látszik. Ily esetekben csak szunynyad az élet, de nem szűnt meg, mert a halálnak egyedüli csaihatatlan ismertetője, az anyag elbomlása, nem következik be. A hő és a nedvesség az a két külső tényező, amely az életműködést fenntartja, amelynek hiánya az életműködést csökkenti és végre ki is oltja.

Ezek közé a helyzetek közé tartozik a katalepszia olyan esetekben, amidőn az emberi életműködésnek jelentékeny része szintén megszűnik, úgy, hogy ilyen egyéneket holtaknak tarthatna az ember, ha a felbomlás hiánya nem figyelmeztetne az ellenkezőre.

Ilyen esetekre igen érdekes példákat hoz fel a „Természettudományi Közlöny“ legújabb füzeté.

Franciaországban 1826-ban egy fiatal pap, aki forró napon szónokolt, egyszerre csak holtként rogyott össze. Haza szállították és az orvos holtan nyilvánítván, elrendelte az eltemetetését. A fiatal pap azonban nem volt halott; hallotta mindazok szavát, akik koporsójához jöttek. Egyik fiatalkori barátja is megjelent a koporsónál és szava annyira csodálatosan hatott reá, hogy álhalott állapotából felébresztette; mozogni birt és meg volt mentve. Ez a pap Donnei volt, a későbbi biboros és bordeauxi érsek, aki ezt az esetet 40 évvel későbbben maga mondta el a francia szenátusban.

Egy szegény asszony a manchesteri kórházban annyira kataleptikus állapotba jutott, hogy 14 napon át minden életnyilvánulás nélkül, étlen, szomjan, erősen csukott szájjal feküdt. Hogy mégis némi életjel volt benne, elárulja testének csekély hőfoka és az, hogy szája elé tett tükröt gyenge páráreteg borította. A beteg a fájó ériatésekre nem adott magáról életjelt, jóllehet a fájdalmat érezte. Állapota tehát teljesen elütő volt a narkotikus szerekekkel elaltatott egyén állapotától.

Townsend ezredes esete legnevezetesebb a biztosan megállapítottak sorában; Townsend kényekedve szerint olyan állapotba helyezte magát, hogy külsőleg holtan látszott. Három orvos jelenlétében is tett kísérletet az ezredes; pulzusa lassanként megszűnt, sive összehuzódását nem lehetett érezni s a szája elé tett tükrőt tiszta maradt. Fél óra mulva az orvosok meg voltak győződve, hogy az ezredes kísérletét életével fizette meg s el akar-

Blouse selymek

60 krtól

11 ft 35 krig méterenként, valamint a legújabb fekete, fehér és színes Henneberg selymekben 60 krtól egész 11 ft 35 krig méterenként, sima, síkos, koczkás és mintázott Damastok stb.

Selyem damast 85 kr.-tól 11 ft 80 krig

Selyem bastruhák öltözékeként 9 ft 90 kr.-tól 43 f. 25 kr.-ig

Foulard selyem mintázott 60 krtól 3 forint 70 krig

Méterenként portó és vámmentesen házhoz szállítva. Minták forduló postával. Schveiczba 2-ös levélbélyeg.

Báli selyem 60 krtól 11 ft 35 krig

Menyasszonyi selyem 60 „ 11 „ 35 „

Blouse selyem 60 „ 11 „ 35 „

Selyemgyár Henneberg, Zürich.

ták hagyni, mikor ér- és szivverése lassanként megint megújult. Egy másik kísérlete már nem sikerült és többé nem kelt életre.

Ez az eset önkénytelenül is eszébe jutja az embernek az indiai aszkétákat vagy yogikat, kik bizonyos időre élve eltemették magukat és kiásás után ismét életre kelnek. Sokat olvasni ezekről; mégis a leghitelesebb 1828-ból egy angol őrnagytól származik. Mikor az őrnagy a conconi állomás parancsnoka volt, egy brahmin engedelmet kért tőle, hogy egy „hindu szent“ a katonai vonalon belül kilencz napra élve eltemethesse magát. Az őrnagy eleinte vonakodott, de azután megadta az engedelmet azzal a feltétellel, hogy a sirt mohamedánok, tehát a hinduk halálos ellenségei őrizték, hogy így minden szédelés ki legyen zárva és az allitólágos „szent“, ha illymire számít, elpusztuljon. A brahmin beleegyezett. A hívők a kataléptikus állapotba merült szentet, angol altiszt és őrség jelenlétében, halotti lepelbe takarták, frissen ásott sirba helyezték és elföldelték. A sirt éjjelnappal mohamedán örök állták körül, akik nem tűrték, hogy a hinduk egy rögöt is felszedhessenek a sir közelében. Három nap múlva az őrnagy lelkifurdalástól gyötörve, hogy élve engedett embert eltemetni, kiadta a parancsot, hogy a hindut azonnal ássák ki és maga is a helyszínére sietett, hogy a kiásásnak szemtanuja legyen. Mikor a földet lehordták, a beburkolt test hideg, merev és mumiához hasonló volt. Az őrnagy holtnak hitte az embert; barátai azonban valami kenőccsel bedörzsölték a fejét, tenyerét és szíve táját, eleinte siker nélkül; kis idő múlva az áthalott kinyitotta a szemét, visszakapta beszélőtehetségét s egy óra múlva már ep ember volt.

Ugyanez a hindu, kinek neve Haridas volt, 40 napig feküdt a sirban s megint életre kelt; ez a leghosszabb idő, amit e téren elértek s amit mégis téves volt a hindu yogi szekta különös tehetségének tekintenünk.

Igaz, hogy ennek a szektának a tagjai önhipnotizálás útján igen erős katalépsziát tudnak önmagukon előidézni, de azért közülük csak egyetlenegy volt olyan, aki a levegő kizárásával temettette el magát és megint életre kelt, ez a már említett Haridas, Haridas Indiában Karnál városa közelében született: mint vándor szent koldulva járta be az országot és főleg 1828-tól 1837-ig volt nagy híre. A nagy hír az ő fejét is megzavarta: Lahoreban erkölcselen életet élt s mikor meghalt, a tetemét elégették.

Hogyan tudta úgy intézni a dolgot, hogy 40 napig szunnyadó állapotban tartsa meg az életét, nincs megállapítva; de annyi igaz, hogy mai napig sem talált igaz követőkre, minthogy a fakirokra, az ő állitólágos követőire, tudvalevőleg Budapesten 1896-ban rossz idők jartak. A fakirok t. i. üvegkoporsóba helyeztették magokat azzal, hogy 8—14 napig maradnak benne étele, szomjan, de, miként meglesték és leleplezték őket, még az nap este kikelték a koporsóból s jól ettek, ittak.

A hindu fakirok egyébként már régi idő óta ismertek bizonyos lélektani folyamatokat, amelyekről a nyugat tudománya csak később szerzett tiszta képet. Kétségtelen továbbá, hogy a fakirok mesterséges uton eltudják magokat altatni s ezzel bizonyos állatok természetes téli álmához hasonló álomszerű állapotba merülnek, melyben hosszú ideig, he ekig, sőt hónapokig élnek táplálék, sőt majdnem lélekzés nélkül. Mindezek a tények oly ismereteket tételnek fel, melyek a mieinket a tudomány egyik-másik terén meghaladják.

Félholtra pofozott tisztiszolga.

Nehéz higgadt szóval leírni azt az esetet, a mely alább következik s a melyet Miskolcziól jelentenek. Ha igaz, a félháborodás legerősebb szava is gyenge a jellemzésére s annyival súlyosabb a dolog, mert a brutális dolgot, amelyről szó van, egy magasrangú katonatiszt követte el.

Miskolcson az a hír járta be tegnap a várost, hogy parancsi Józsa Gábor, m. kir. honvédalezredes, a miskolczi 10-ik honvédegylezred parancsoka pénteken reggel halálra pofozta tisztiszolgáját. Az eset részleteiről a következőket jelentik:

Halász Antal közhonvéd gyenge, beteges katona volt, azért Józsa Gábor alezredéshez osztották be mint tisztiszolgát, szolgálattételre. Alig pár napig volt az alezredésnél, kinél nemcsak katonai szolgálattételeket, de házi teendőket is teljesített már, türhetetlenné vált a szegény fiu helyzete. Gyenge testalkatánál fogva a nehezebb házi munkát is alig bírta teljesíteni miért mindennap kikapta az ütlegeteket. Nem csoda, mert az alezredes ur nagyon indulatos ember és valóságos réme a kutyamosó népségnek. Rövid két hónapi ittléte alatt úgy mondják, már a tizedik szolgálója volt Halász Antal. Egyik sem bírta ki a könyörtelen bánásmódot.

Csütörtökön este már Halász Antal is szökni akart, mert az alezredes valami semmiségért oly kegyetlen módon felkélte a szerencsétlen katonát, hogy megbetegedett a kapott ütlegekbe.

Pénteken reggel az alezredes lovának tisztításával bizta meg, de állitólágos egy véletlen foityán a parancs teljesítésével elkéselt, mire az alezredes magához hívatta, hogy a szokásos porciókat kiossa számára. A szerencsétlen katonának sejtette milyen sors vár rá.

Remegve állott meg alezredese előtt, ki se szó, se beszéd, jobbról balról bajtársai jelenlétében rettenetes módon felkélte szolgálóját, ki állitólágos nem kevesebb, mint 15 arczalütést kapott és orrán száján vértől borítva, eszméletlenül rogyott össze,

Még ez sem volt elég. A földön véreben fetregő közlegényt az alezredes sarkantyujával össze-vissza rugdosta, ugyanarra, hogy felholtan szállították be a gyengélkedők szobájába, hol egész nap eszméletlenül feküdt.

Az eset óriási felháborodást keltett a kaszárnyában is, de meg a közönség körében, mely a gyakorlatra bevonult tartalékosoktól tudta meg a szürnyü hirt. Mint értesülünk az alezredes ellen már megtették a feljelentést a kassai honvédkerületi parancsnokságnál, mely két hadbírot küld ki az ügy megvizsgálására.

A kétlaki ember.

Egy Walter Harvey nevű egyszerű gyári munkás ez a kétlaki ember. Két rekeszre volt osztva a szíve és két asszony között osztotta meg szeretetét, de nemcsak amugy balkézről, hanem mint hites férje mindkét tőnek, mint két családnak a férje. Pompás egyetértésben élt az egyik asszonnyal, aki négy gyermekkel ajándékozta meg őt, zavaratlan harmóniában a másikkal is, akinek három gyermeke nevezte őt édes apjának. Esztendőök hosszú során nem is tudott az egyik nő a másiktól, bár alig néhány perc-

nyire laktak egymástól. Azt mondta az egyik feleségének, hogy az éjszaka egy részében dolgozik, a másikkal meg, hogy a nappal egy részét tölti munkában, a jövedelmét egyenlően osztotta fel a két háztartás közt és így aztán pompásan ment a kétlaki élet. Baj esett azonban néhány hét előtt ebben a kettős szólami idillben. Beteg lett a kettős férfi és a feleségei a kórház betegágyánál tudták csak meg, hogy ők mindketten: — feleségei ugyanannak az embernek. Mire felgyógyult, lecsukták őt, mert a mit elköveztett, az törvénybe ütköző s kijárat neki a bigamiáért néhány esztendő. Nagyon tuczbetyárnak látszanék ez a kétlaki ember, ha nem volna annyi sajátos gondolkodása védekezésében. Ezt mondta a feleségeinek:

Mit kergettek a börtönbe? Így nem lesz, aki keressen rátok. Eddig mindkettőtök gond nélkül élt, amim volt megosztottam a két családom között, egyformán szerettek benneteket meg a gyermekeimet. Most elítélnek majd. Jobb lesz néktek szeretet és kenyér nélkül élni? . . .

Természetesen: egy pillanatig sem védelem ez a bíró előtt. A társadalmi törvények sem látnak mást benne, mint rabulistikus kibujni akarást a bigamia alól. De akik a szívük gondolkodását nem rendelik föltétlenül és mindig alá a fejükének: azok előtt nem a züllöttség skaláján haladó ember ez a Walter Harvey, aki ilyen gondoskodó férfi és apai szeretettel tudott — ha egyszerre kétfelé is — szeretni.

OOO-OOO OO-OOOOOOOO

Elsőrendü

NŐI DIVATTEREM

Női ruhák

és

Costumoket

a legujabb modellek után gyorsan és pontosan készít

Bosznay J. és Társa

czég

Kossuth-utca.

Gyászruhák 6 óra alatt.

OOOOOOO-OOO OOOOO

Biharmegyében,

Zsáka közseg határán

egy 1000 hold (1100 □ ölével számítva) területü birtok, melynek fele szántó-föld, másik fele legelő, legalább 10 évre azonnal haszonbérbe vehető.

A feltételek

dr. Blantz Manó ügyvédnél

Berettyóujfaluban tudhatók meg.

ISKOLAI CÉLOKRA
minden tekintetben
megfelel

legújabb tollunk

54S EF és F szürke

CARL KUHN & CO. SCHULFEDER WIEN

legfinomabb acél, kitűnő minőség.

Carl Kuhn & Co., Wien Alapított 1843-ban.

Minden írószer-kereskedésben kapható.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utócai
Debrecen, kistemplom bazár.

Az őszi idényre raktárra érkeztek
óriási választékban

női divatkelme ujdonságok

Francia flanell, Francia velezek. Külön-
legességek selyem áruban.
Szabott árak. Előzékeny kiszolgálás.

(1)

**Kitűnő érett
csemegeszőlő**

Kardos László

sétakerti telepéről.

1 kiló Chasselas elsőrendű 18 krajczár.
1 " " másodrendű 16 " "
1 " Passatutti 24 " "

Minden faj eredeti 5 kilós kosarakban
is kapható.

Naponta friss szedés, kapható reggeli
7 órától este fél 10 óráig a városháza Kos-
suth-utczai sarkán levő sátorban, Tóth Gyula
vaskereskedése előtt.

Üres jó karban levő kosarak 8 krért
vételnek vissza.

őszi és
téli ruhák

tisztítását

kifogástalanul teljesíti
Hrabéczy Antal

ruhafestő és tisztító intézete

DEBRECZEN

Széchenyi utca 42.

Férfi ruhákat szakember
javítja és vasalja.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoruma a »Kigyó«-hoz
Debreczenben, Főtér 31. sz.

Ajánlja a következő, közkedveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème

arczsépitő s bőrapoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan,
nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcznak üde-
séget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztí-
tja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arcvörös-
ség, májfolt, sömör, szeplő s egyéb bőrtisztatlanságnál.

— 1 tégely Harmat crème ára 1 korona. —

A kréméhez használandó poudert, a

Harmat-arcpor,

mely az arcznak üde, ifju színt kölcsönöz; három féle szín-
ben kapható u. m. fehér, rózsás s crème színben. Kitűnő
illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik
minden más készítménnyel. — Jól tapad és igen jól fed.

Próbadoboz ára 50 fillér Nagyobb doboz 1 és 2 korona.

A Mollitergin

a legkiválóbb arc s különösen kéz-bőr-ápoló folyadék, mely
a bőrnek selyemszerű légyságot, bársonyszerű finomságot
kölcsönöz. Fehériti az arc- s kéz-bőrt. Teljesen ártalmatlan.
Nem zsiros s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és
rögtöni! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arcbőrt a
legrövidebb idő alatt üdévé, finommá tesz. Megbaruult keze-
ket, eldurvult kéz-bőrt fehérré, puhává változtat.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességekből.

Dr. Borsos-féle Növényi Hajszesz.

Meggátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a haj-
végek megtörését s megóvja a fejbőr-betegségektől. Illata kel-
lemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsiroz, nem
piszkítja a fehéreneműt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a
hajnövést!

— 1 üveg hajszesz ára 1 vagy 2 korona. —

Dr. Borsos-féle Növényi Hajkenőcs.

Azok részére, kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a
kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható anyagból s ugyan
olyan kiváló hatású hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszesz
Ezen hajkenőcs is teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

— 1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona. —

A Mihalovits-féle

Iztelen Csukamájolaj

teljesen iztelen s szagtalan készítmény, mely undort nem
okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik.

A Mihalovits féle

China-box.

China-vas-bor.

Condurangó-bor.

Pepsin-bor.

1 üveg ára

1 kor. 60 fill.

Szomorodni borból kiváló gonddal készült gyógyborok, me-
lyek gyógyérték tekintetében versenyeznek minden e nemű
készítménnyel.